

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PEDRO KRUSA VILJALONA [*PEDRO CRUZ VILLALÓN*] SECINĀJUMI,
sniegti 2013. gada 11. jūlijā¹

Lieta C-394/12

**Shamso Abdullahi
pret
Bundesasylamt**

(Asylgerichtshof (Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa — Patvēruma tiesības — Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 18. pants — Regula (EK) Nr. 343/2003 — Par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgas dalībvalsts noteikšana — Patvēruma pieteikums, kas iesniegts dalībvalstī pēc tam, kad attiecīgā persona secīgi bija ieceļojusi divās citās Savienības dalībvalstīs — Atbildības uzņemšanās sekas dalībvalstij, kurā notika otrā ieceļošana — Patvēruma pieteikuma iesniedzēja tiesības apstrīdēt šīs dalībvalsts atbildību — Regulas (EK) Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētās pārbaudes tiesā apjoms — 2011. gada 21. decembra spriedums apvienotajās lietās C-411/10 un C-493/10 *N. S. u.c.*

1. Šī lieta atkal sniedz Tiesai iespēju precizēt tās judikatūru saistībā ar Regulu Nr. 343/2003², šajā gadījumā vispirms attiecībā uz 19. panta 2. punktā paredzētās pārsūdzēšanas apjomu un tāda Regulā Nr. 343/2003 paredzētā kritērija piemērošanu, kas atbildību par patvēruma pieteikuma izskatīšanu uzliek dalībvalstij, kurā pieteikuma iesniedzējs ir ieceļojis nelikumīgi. Vēlreiz tiek aplūkota arī tāda dalībvalstu situācija, par kuru tika pasludināts Tiesas 2011. gada 21. decembra spriedums apvienotajās lietās *N. S. u.c.*³.

2. Es ierosināšu Tiesai Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētās pārsūdzēšanas apjomu interpretēt šauri, no kā izriet, ka nebūtu jēgas sniegt atbildi uz pārējiem jautājumiem, kurus es tomēr aplūkošu, bet tikai pakārtoti. Šajā ziņā lieta ļautu Tiesai izstrādāt pamatnostādnes minētajā regulā noteikto kritēriju piemērošanai gadījumos, kad tiek konstatēts, ka dalībvalsts, kas principā ir atzīstama par atbildīgu, nevar tikt atzīta par atbildīgu, jo tā nespēj nodrošināt pamattiesību ievērošanu.

1 — Oriģinālvaloda – spāņu.

2 — Padomes 2003. gada 18. februāra Regula (EK) Nr. 343/2003, ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 50, 1. lpp.).

3 — Apvienotās lietas C-411/10 un C-493/10.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Regula Nr. 343/2003

3. Atbilstoši Regulas 1. pantam šajā regulā ir paredzēti “kritēriji un mehānismi, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa [valstspiederīgā] patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kurš iesniegts kādā no dalībvalstīm”.

4. Saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 3. panta 1. un 2. punktu:

“1. Dalībvalstis izskata visus patvēruma pieteikumus, ko kādai no šīm valstīm pie robežas vai to teritorijā iesniedz trešo valstu pilsoņi [valstspiederīgie]. Pieteikumu izskata viena dalībvalsts, kas saskaņā ar III nodaļu izklāstītajiem kritērijiem ir noteikta par atbildīgo.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, katra dalībvalsts var izskatīt patvēruma pieteikumu, ko tai iesniedzis trešās valsts pilsonis [valstspiederīgais], pat ja saskaņā ar šajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav attiecīgās dalībvalsts pienākums. Tādā gadījumā minētā dalībvalsts kļūst par atbildīgo dalībvalsti šās regulas nozīmē un uzņemas ar šo atbildību saistītos pienākumus. Attiecīgā gadījumā tā informē pirms tam atbildīgo dalībvalsti, dalībvalsti, kas veic procedūru, lai noteiktu atbildīgo dalībvalsti, vai dalībvalsti, kura saņēmusi pieprasījumu par pieteikuma iesniedzēja uzņemšanu vai par viņa atpakaļuzņemšanu.”

5. Minētās regulas 4. panta 1. punktā ir noteikts, ka “process, kurā nosaka saskaņā ar šo regulu atbildīgo dalībvalsti, sākas, tiklīdz kādā no dalībvalstīm pirmo reizi tiek iesniegts patvēruma pieteikums”.

6. Regulas Nr. 343/2003 III nodaļā (5.–14. pants) ar nosaukumu “Kritēriju hierarhija” ir uzskaitīti attiecīgi kritēriji, lai noteiktu “atbildīgo dalībvalsti” šīs regulas 3. panta 1. punkta izpratnē.

7. Regulas Nr. 343/2003 16. panta, ar kuru sākas V nodaļa (“Uzņemšana un atpakaļuzņemšana”), 1. [un 3.]punktā ir noteikts:

“1. Dalībvalstij, kas saskaņā ar šo regulu ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, ir pienākums:

- a) saskaņā ar 17. līdz 19. pantā izklāstītajiem nosacījumiem uzņemt pieteikuma iesniedzēju, kas iesniedzis patvēruma pieteikumu citā dalībvalstī;
- b) pabeigt patvēruma pieteikuma izskatīšanu;
- c) [...] uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju, kura pieteikums tiek izskatīts un kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez atļaujas;
- d) [...] uzņemt atpakaļ pieteikuma iesniedzēju, kurš ir atsaucis pieteikumu tā izskatīšanas laikā un ir iesniedzis pieteikumu citā dalībvalstī;
- e) [...] uzņemt atpakaļ trešās valsts pilsoni [valstspiederīgo], kura pieteikumu tā ir noraidījusi un kurš atrodas citas dalībvalsts teritorijā bez atļaujas.

[..]

3. Šā panta 1. punktā noteiktās saistības izbeidzas, ja trešās valsts pilsonis [valstspiederīgais] ir atstājis dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem, ja vien attiecīgajam trešās valsts pilsonim [valstspiederīgajam] nav derīgas uzturēšanās atļaujas, ko izdevusi atbildīgā dalībvalsts.”

8. Saskaņā ar minētās regulas 17. panta 1. punktu, “ja dalībvalsts, kurai iesniegts patvēruma pieteikums, uzskata, ka par šā pieteikuma izskatīšanu ir atbildīga cita dalībvalsts, tā iespējami īsā laikā un jebkurā gadījumā trīs mēnešos no pieteikuma iesniegšanas dienas [...] var vērsties pie šīs otras dalībvalsts ar pieprasījumu uzņemt attiecīgo patvēruma meklētāju”.

9. Regulas Nr. 343/2003 18. pants ir izteikts šādi:

“1. Dalībvalsts, kas saņem pieprasījumu, veic vajadzīgās pārbaudes un paziņo lēmumu attiecībā uz pieprasījumu par patvēruma meklētāja uzņemšanu divos mēnešos no pieprasījuma saņemšanas dienas.

[..]

7. Atbildes nesniegšana 1. punktā minētajā divu mēnešu termiņā un 6. punktā minētajā viena mēneša termiņā ir pielīdzināma pieprasījuma akceptam un ietver pienākumu uzņemt attiecīgo personu, tai skaitā veikt atbilstošus pasākumus saistībā ar viņas ierašanos.”

10. Regulas Nr. 343/2003 19. pants ir formulēts šādi:

“1. Ja dalībvalsts, kas saņēmusi pieprasījumu, akceptē, ka tai jāuzņem patvēruma meklētājs, tad dalībvalsts, kurā ir iesniegts patvēruma pieteikums, paziņo patvēruma meklētājam par lēmumu neizskatīt viņa pieteikumu un par pienākumu pārsūtīt patvēruma meklētāju uz atbildīgo dalībvalsti.

2. Šā panta 1. punktā norādītajā lēmumā izklāsta tā pamatojumu. Tajā ietver sikākas ziņas par pārsūtīšanas termiņu un vajadzības gadījumā norāda vietu, kur patvēruma meklētājam jāierodas, kā arī ierašanās datumu, ja viņš dodas uz atbildīgo dalībvalsti patstāvīgi. Šis lēmums var būt pārsūdzams vai pārskatāms. Šā lēmuma pārsūdzēšana vai pārskatīšana neaptur pārsūtīšanas izpildi, ja vien tiesa vai kompetentās iestādes katrā atsevišķā gadījumā nenolemj citādi un ja to pieļauj attiecīgās valsts tiesību akti.

[..]

4. Ja patvēruma meklētāja pārsūtīšana nenotiek sešu mēnešu termiņā, tad atbildīga ir dalībvalsts, kurā iesniegts patvēruma pieteikums. Šo termiņu var pagarināt, ilgākais, līdz vienam gadam, ja pārsūtīšanu nevar veikt patvēruma meklētāja ieslodzījuma dēļ, vai, ilgākais, līdz astoņpadsmit mēnešiem patvēruma meklētāja bēgšanas gadījumā.”

2. Direktīva 2005/85/EK

11. Direktīvas 2005/85/EK⁴ 39. panta 1. punktā ir noteikts:

“Dalībvalstis nodrošina, ka patvēruma meklētājiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā vai tribunālā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to patvēruma pieteikumu [...]

[..].”

4 — Padomes 2005. gada 1. decembra Direktīva 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu (OV L 326, 13. lpp.).

B. Valsts tiesības

12. 2005. gada Federālā likuma par patvēruma piešķiršanu (*Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl*, turpmāk tekstā – “BGA”) 18. pantā ir paredzēts, ka *Bundesasylamt* [Federālais patvēruma birojs] un *Asylgerichtshof* [Augstākā tiesa patvēruma lietās] pēc savas ierosmes nodrošina, ka visos procesuālos posmos tiek sniegtas noderīgas norādes par lēmuma pieņemšanu vai tiek papildinātas norādes par minētajiem apstākļiem pieteikuma pamatojumam, tiek noteikti un papildināti iesniegtie pierādījumi un kopumā tiek sniegta visa nepieciešamā informācija pieteikuma pamatojumam, vajadzības gadījumā pēc savas ierosmes pieprasot sniegt nepieciešamos pierādījumus.

II. Fakti

13. Somālijas pilsonē *S. Abdullahi* 2011. gada jūlijā nelikumīgi ieceļoja no Turcijas Grieķijā. No turienes ar nelegālās imigrācijas tīkla palīdzību, šķērsojot Maķedoniju, Serbiju un Ungāriju, viņa ieceļoja Austrijā, kurā netālu no Ungārijas robežas tika aizturēta.

14. 2011. gada 29. augustā viņa iesniedza pieteikumu par starptautisko aizsardzību Austrijā. *Bundesasylamt* 2011. gada 7. septembrī atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktam vērsās pie Ungārijas Republikas ar pieprasījumu par [viņas] uzņemšanu. Ungārijas Republika paziņoja par savu piekrišanu 2011. gada 29. septembra vēstulē.

15. 2011. gada 30. septembrī *Bundesasylamt* noraidīja prasītājas patvēruma pieteikumu Austrijā kā nepieņemamu un lika izraidīt viņu uz Ungārijas Republiku.

16. *S. Abdullahi* [par šo lēmumu] cēla prasību *Asylgerichtshof*, kas to pieņēma izskatīšanai ar apturošu iedarbību. Par to Ungārijas Republikai tika paziņots 2011. gada 8. novembrī.

17. *Asylgerichtshof* ar 2011. gada 5. decembra spriedumu prasību apmierināja, atzīstot, ka pieļautas procesuālas kļūdas.

18. Atsākot administratīvo procesu, *Bundesasylamt* 2012. gada 26. janvārī patvēruma pieteikumu atkal noraidīja un pieņēma lēmumu par izraidīšanu uz Ungāriju, pamatojoties uz to, ka minētā dalībvalsts bija atbildīgā dalībvalsts saskaņā ar Regulu Nr. 343/2003. Turklāt *Bundesasylamt* konstatēja, ka, pārsūtot pieteikuma iesniedzēju uz Ungāriju, netiktu pārkāptas viņas ECPAK 3. pantā paredzētās tiesības.

19. Par šo lēmumu *S. Abdullahi* atkal cēla prasību *Asylgerichtshof*, pirmo reizi norādot, ka par prasītājas patvēruma pieteikuma izskatīšanu esot atbildīga Grieķija, nevis Ungārija. Turklāt tika piebilsts, ka, tā kā apstākļi Grieķijā ir pretrunā cilvēka cieņai, prasītājas patvēruma lieta Austrijai esot jāizskata pašai.

20. Šī prasība tika noraidīta ar 2012. gada 14. februāra spriedumu.

21. *S. Abdullahi* to pārsūdzēja *Verfassungsgerichtshof* [Konstitucionālajā tiesā], kas nolēma apturēt tiesvedību 2012. gada 23. martā, par ko tā paziņoja Ungārijas Republikai 2012. gada 2. aprīlī.

22. Ar 2012. gada 27. jūnija spriedumu *Verfassungsgerichtshof* apmierināja sūdzību, atzīstot, ka tika pārkāptas sūdzības iesniedzējas konstitucionālās tiesības uz lietas izskatīšanu likumā noteiktajā tiesā.

23. Lieta tika nodota atpakaļ izskatīšanai *Asylgerichtshof*, kas tad arī uzdeva šos prejudiciālos jautājumus.

III. Prejudiciālie jautājumi

24. Jautājumi ir formulēti šādi:

“1) Vai Regulas Nr. 343/2003 19. pants, lasot to kopsakarā ar Regulas Nr. 343/2003 18. pantu, ir interpretējams tādējādi, ka, ja kāda dalībvalsts atbilstoši minētajām tiesību normām pauž savu piekrišanu, tad tā kļūst par dalībvalsti, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu Regulas Nr. 343/2003 16. panta 1. punkta ievadeikuma izpratnē, vai arī valsts pārbaudes iestādei, ja tā atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktam veiktās pārsūdzēšanas vai pārskatīšanas ietvaros – saskaņā ar Savienības tiesībām un neraugoties uz minēto piekrišanu – nonāk pie secinājuma, ka atbilstoši Regulas Nr. 343/2003 III nodaļai atbildīga ir kāda cita dalībvalsts (arī tad, ja šai dalībvalstij nav ticis adresēts pieprasījums par uzņemšanu vai tā nav devusi savu piekrišanu), lēmuma par pārsūdzību vai pārskatīšanu pieņemšanas mērķiem ir jākonstatē saistošā veidā šīs citas dalībvalsts atbildība? Vai šajā ziņā ikvienam patvēruma meklētājam ir subjektīvas tiesības uz viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu kādā konkrētā, atbilstoši minētajiem kritērijiem noteiktā atbildīgajā dalībvalstī?

2) Vai Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka dalībvalstij, kurā ir notikusi pirmā nelikumīgā ieceļošana (“pirmā dalībvalsts”), ir jāatzīst sava atbildība izskatīt trešās valsts valstspiederīgā patvēruma pieteikumu, ja īstenojas turpmāk izklāstītie faktiskie apstākļi?

Trešās valsts valstspiederīgais no kādas trešās valsts nelikumīgi ieceļo attiecīgajā pirmajā dalībvalstī. Tajā viņš patvēruma pieteikumu neiesniedz. Tad viņš izceļo uz citu trešo valsti. Pēc mazāk nekā trim mēnešiem viņš no trešās valsts nelikumīgi ieceļo citā ES dalībvalstī (“otrā dalībvalsts”). No šīs otrās dalībvalsts viņš tūlīt dodas tālāk uz trešo dalībvalsti un tur iesniedz savu pirmo patvēruma pieteikumu. Šajā brīdī ir pagājuši mazāk nekā 12 mēneši kopš viņa pirmās nelikumīgās ieceļošanas pirmajā dalībvalstī.

3) Vai, neatkarīgi no atbildes uz 2) jautājumu, ja tajā minētā “pirmā dalībvalsts” ir dalībvalsts, kuras patvēruma sistēmā ir konstatēti sistēmiski trūkumi, kas pielīdzināmi ECT [Eiropas Cilvēktiesību tiesas] 2011. gada 21. janvāra spriedumā lietā Nr. 30.696/09 *M. S. S.* aprakstītajiem, ir jāveic jauna galvenās atbildīgās dalībvalsts Regulas Nr. 343/2003 izpratnē noteikšana, neraugoties uz Tiesas 2011. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-411/10 un C-493/10? Vai it īpaši var uzskatīt, ka uzturēšanās šādā dalībvalstī *a priori* nav fakts, kas pamato Regulas Nr. 343/2003 10. pantā paredzēto atbildību?”

IV. Tiesvedība Tiesā

25. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika reģistrēts 2012. gada 27. augustā.

26. Iesniedzējtiesa, atsaucoties uz valsts procesuālo termiņu īsumu, *S. Abdullahi* nenoteiktības situāciju, lietas pamatā esošo jautājumu nozīmi un to, ka daudzās lietās rodas tādi paši jautājumi, lūdza izskatīt šo lietu paātrinātā procesā saskaņā ar Tiesas Reglamenta 104.a pantu tā 1991. gada 19. jūnija redakcijā. Šis lūgums tika noraidīts ar Tiesas priekšsēdētāja 2012. gada 5. oktobra rīkojumu, ar kuru tomēr tika nolemts, ka šī lieta ir izskatāma prioritāri saskaņā ar minētā reglamenta 55. panta 2. punktu.

27. Rakstveida apsvērumus iesniedza *S. Abdullahi*, Austrijas, Grieķijas, Ungārijas, Itālijas un Apvienotās Karalistes valdības, Šveices Konfederācija un Eiropas Komisija.

28. 2013. gada 7. maija tiesas sēdē piedalījās un mutvārdu apsvērumus sniedza *S. Abdullahi*, Francijas un Grieķijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Pēc Tiesas ierosinājuma lietas dalībnieki savās runās pievērsās šādiem jautājumiem: a) Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētās pārsūdzēšanas būtība un nozīme, kāda piešķirama apstāklim, ka šī pārsūdzēšana nav minēta Direktīvas 2005/85 39. pantā; b) atbildības kritēriju pārbaudes saskaņošana ar Regulas Nr. 343/2003 17. panta 1. punkta otrajā daļā paredzēto termiņu un paredzamo risinājumu īstenošana; c) Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktā paredzētā divpadsmit mēnešu perioda interpretācija; d) Regulas Nr. 343/2003 16. panta 3. punkta nozīme atbildīgās dalībvalsts noteikšanā.

V. Novērtējums

A. Pirmais jautājums

29. *Asylgerichtshof* lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu paskaidro, ka, uzdodot pirmo jautājumu, tā vēlas vispirms noskaidrot, vai dalībvalsts piekrišana uzņemties atbildību par patvēruma pieteikuma izskatīšanu izslēdz vai neizslēdz iespēju pārbaudīt – saistībā ar Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu –, vai saskaņā ar minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem atbildība *patiesībā* jāuzņemas citai dalībvalstij.

30. Konkrētāk, iesniedzējtiesa vēlas uzzināt, vai, pārsūdzot [šādu lēmumu], pieteikuma iesniedzēja var atsaukties uz iespējamām subjektīvām tiesībām uz to, lai viņas patvēruma pieteikumu izskatītu dalībvalsts, kas ir par to atbildīga saskaņā ar Regulā Nr. 343/2003 noteiktajiem kritērijiem.

31. *Asylgerichtshof* sliecas uzskatīt, ka konkrētas dalībvalsts piekrišanai ir jābūt izšķirošai nozīmei, lai to atzītu par atbildīgu par patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kā vienīgo izņēmumu pieļaujot acīmredzamas patvaļas vai tiesību aizskāruma riska gadījumus. Šādos gadījumos, kad tie ir apstiprināti attiecīgajā procedūrā, valsts tiesu iestādei ir jāatzīst juridiski saistošā veidā dalībvalsts atbildība, kas izriet no Regulas Nr. 343/2003 piemērošanas.

32. Atbilde, kas, manuprāt, ir jāsniedz uz jautājuma pirmo daļu, ir skaidra. Šajā ziņā pietiek norādīt, ka atbildības uzņemšanās saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 18. pantu nav salīdzināma ar tādas pašas atbildības uzņemšanos saskaņā ar tās 3. panta 2. punktu – šajā tiesību normā ir paredzēta tā sauktā “suverenitātes klauzula”. Pēdējā gadījumā runa ir par rīcības brīvības īstenošanu – un šajā ziņā tā ir suverēna⁵ –, kuru tiesa nevar pārbaudīt, savukārt, uzņemoties [atbildību] atbilstoši 18. pantam, tiek izdots tiesību akts, kas ir par pamatu tam, lai dalībvalsts, kurā ir iesniegts patvēruma pieteikums, nolemtu to neizskatīt un pārsūtīt patvēruma meklētāju uz dalībvalsti, kas ir piekritusi uzņemties atbildību par minēto izskatīšanu; šis dubultais lēmums “var būt pārsūdzams vai pārskatāms”, kā skaidri paredzēts Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā.

33. Kopumā iesniedzējtiesas jautājumā ietvertā otrā iespēja ir atbilstoša. Tāpēc jautājums nav par “pārsūdzēšanas vai pārskatīšanas” iespējamību, bet par to, cik liels apjoms var būt pārbaudei par lēmumu neizskatīt patvēruma pieteikumu un pārsūtīt patvēruma meklētāju uz dalībvalsti, kura ir piekritusi uzņemties šo atbildību.

5 — Kā ir atgādināts Tiesas 2013. gada 30. maija spriedumā lietā C-528/11 *Halaf* (37. punkts), Regulas Nr. 343/2003 sagatavošanas darbi apstiprina, ka 3. panta 2. punktā ietvertā tiesību norma ir iekļauta, lai dalībvalstis “suverēni” nolemtu uzņemties izskatīt patvēruma pieteikumu, nepakļaujoties nekādam citam nosacījumam.

34. Regulā Nr. 343/2003 šajā ziņā nekas nav skaidri sacīts, un tās 19. panta 2. punktā ir tikai noteikts, ka [šā lēmuma] “pārsūdzēšana vai pārskatīšana neaptur pārsūtišanas izpildi, ja vien tiesa vai kompetentās iestādes katrā atsevišķā gadījumā nenolemj citādi un ja to pieļauj attiecīgās valsts tiesību akti”. Šādos apstākļos Regulas Nr. 343/2003 mērķi var kalpot par mērauklu 19. panta 2. punkta interpretācijai, no kuras izriet, kāda nozīme ir jāpiešķir tajā noteiktajai pārsūdzēšanai un tādējādi arī tas, kādam ir jābūt pārbaudes apjomam, piemērojot šo procesuālo instrumentu⁶.

35. Saskaņā ar preambulas 4. apsvērumu Regulas Nr. 343/2003 mērķis būtībā ir izveidot procedūru, kas ļauj “ātri noteikt atbildīgo dalībvalsti”, kura izskatīs patvēruma pieteikumu. Tāds, pēc manām domām, ir regulas pamatmērķis, kura īstenošanai kalpo ikviena tajā paredzētā norma. It īpaši runa ir par V nodaļā paredzēto termiņu sistēmu un par tādu atbildīgās dalībvalsts noteikšanas objektīvo kritēriju saraksta izveidi, kuru mērķis ir ne tikai nodrošināt procedūras vienkāršošanu, bet arī novērst tā saukto *forum shopping*, lai par pamatu atbildīgās dalībvalsts noteikšanai nevar būt patvēruma pieteikuma iesniedzēja uzvedība⁷.

36. Tāpēc saskaņā ar ģenerālvokāta N. Jēskinena apsvērumiem iepriekš minētajos secinājumos, kas sniegti lietā *Puid*⁸, var apgalvot, ka Regulā Nr. 343/2003 noteiktais pamatmērķis nav vērsts “uz to, lai privātpersonām piešķirtu tiesības, bet gan lai organizētu attiecības starp dalībvalstīm”, kaut gan tajā ir ietverti “daži elementi, kas nav nenozīmīgi arī saistībā ar patvēruma meklētāju tiesībām”⁹.

37. Regula Nr. 343/2003 regulē attiecības starp dalībvalstīm, lai noteiktu par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgo dalībvalsti. Tāpēc jautājums par regulā paredzētā [atbildīgās dalībvalsts] noteikšanas mehānisma pareizu darbību skar tieši dalībvalstis, jo šīs Savienības tiesību normas piemērošana attiecas uz to, kā tās īsteno savas valsts varas pilnvaras.

38. Tomēr dalībvalstīm šīs pilnvaras ir jāīsteno, pildot saistības patvēruma tiesību jomā, kas ir garantētas ESPH [Eiropas Savienības Pamattiesību hartas] 18. pantā, “ievērojot noteikumus, kas ietverti 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu un 1967. gada 31. janvāra Protokolā par bēgļu statusu, kā arī saskaņā ar Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību”.

39. Tādējādi Regulas Nr. 343/2003 piemērošana – kaut arī pastarpināti vai netieši – arī skar pamattiesības uz patvērumu. Tāpēc, lai gan regulas pareizā piemērošanā primāri ir interesētas dalībvalstis, arī patvēruma meklētājiem šajā ziņā ir likumīgas intereses. Tomēr es neuzskatu, ka šīs intereses [varētu] kļūt par subjektīvām tiesībām, kas leģitimizētu prasību izskatīt patvēruma pieteikumu kādā konkrētā dalībvalstī.

40. Manuprāt, lai pareizi interpretētu Regulu Nr. 343/2003, ir jāņem vērā tas, ka galu galā runa ir par patvēruma tiesību efektīvas īstenošanas nodrošināšanu. Regula Nr. 343/2003 ir būtisks tiesību akts Savienības tiesību normatīvajā sistēmā, kas paredzēta, lai ļautu īstenot minētās pamattiesības. Šajā sistēmā, kuras pamatā pašlaik ir šo [patvēruma] tiesību atzīšana ESPH 18. pantā, kā arī LESD 78. panta 1. punktā noteiktās pilnvaras īstenot kopēju politiku minētajā jomā, būtībā ir iekļauta ne tikai šeit aplūkotā regula, bet arī Direktīvā 2004/83/EK paredzētie obligātie standarti, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos kā bēgļus¹⁰, un Direktīvā 2005/85 noteiktie minimālie standarti attiecībā uz procedūrām.

6 — Šajā ziņā skat. it īpaši Tiesas 2009. gada 29. janvāra spriedumu lietā C-19/08 *Petrosian* (Krājums, I-495. lpp., 34. punkts).

7 — Šajā ziņā skat. 57. punktu ģenerālvokāta N. Jēskinena [N. Jääskinen] secinājumos, kas sniegti lietā C-4/11 *Puid*.

8 — 58. punkts.

9 — Šajā ziņā, tāpat kā to dara arī ģenerālvokāts N. Jēskinsens, ir jāmin ģenerālvokātes V. Trstenjakas [V. Trstenjak] secinājumi lietā C-620/10 *Kastrati* (2012. gada 3. maija spriedums, 29. punkts).

10 — Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/83/EK par obligātajiem standartiem, lai kvalificētu trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kā bēgļus vai kā personas, kam citādi nepieciešama starptautiska aizsardzība, šādu personu statusu un piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 304, 12. lpp.).

41. Tāpēc Regula Nr. 343/2003 tāpat kā visas Savienības tiesību normas, kas kopā ar to veido sistēmu, ar kuru tiek nodrošināta pamattiesību uz patvērumu ievērošana, galu galā ir jāsaprot kā instruments šo [tiesību uz patvērumu] nodrošināšanai. Ņemot vērā šo principu, uzskatu, ka sistēmas pamatā ir ideja, ka visa Savienība ir “droša teritorija” visiem patvēruma meklētājiem. Ieceļojot Savienības teritorijā, ikviens, kurš bēg no apstākļiem un priekšnosacījumiem, kas izraisīja šo bēgšanu, un kurš var pamatot, ka viņam jāpiešķir patvēruma tiesības, nokļūst telpā, kurā šāda aizsardzība ir nodrošināta. Attiecībā uz patvērumu Savienība kopumā un katra no dalībvalstīm ir “droša teritorija”, un tieši tāds pieņēmums ir uzticēšanās pamats, uz kura balstās dalībvalstu integrācija Eiropas kopējā patvēruma sistēmā¹¹. Protams, kā mēs to redzēsim turpmāk, tas nekādā gadījumā nav neatspēkojams pieņēmums¹².

42. Pamatojoties uz iepriekš minēto, ESPH 18. pantā paredzēto pamattiesību uz patvērumu kodols tiek nodrošināts līdz ar ieceļošanu Savienībā, tāpēc patvēruma meklētājs nevar justies aizskarts ar to, ka viņa patvēruma pieteikums ir jāizskata vienai vai otrai dalībvalstij. Turklāt un vismaz pagaidām visās dalībvalstīs ir pietiekami nodrošināta šo tiesību pareiza īstenošana, ko patvēruma meklētājs katrā ziņā var prasīt, saskaņā ar Direktīvas 2005/85 39. pantu pārsūdzot lēmumus, kas pieņemti par viņa patvēruma pieteikumu pēc būtības, vai lēmumus saistībā ar viņa pārsūtīšanu, bet – un tas ir svarīgi – ne lēmumus, ar kuriem tiek noteikta par [patvēruma pieteikuma] izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts.

43. Tomēr tas nekādā ziņā nenozīmē, ka viņam nedrīkst būt likumīgu interešu attiecībā uz tās dalībvalsts pareizu noteikšanu, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikuma izskatīšanu. Faktiski pašā Regulā Nr. 343/2003 ir atzītas tiesības pārsūdzēt šajā jautājumā pieņemto lēmumu. Tomēr, tā kā [patvēruma meklētāja] pamattiesību kodols principā netiek skarts tāpēc, ka viņa patvēruma pieteikumu izskata kāda konkrēta dalībvalsts, uzskatu, ka šīm tiesībām, uz kurām viņš var atsaukties, pārsūdzot [lēmumu] saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktu, ir ierobežots apjoms, turklāt tas pilnīgi atbilst Regulas Nr. 343/2003 kā tāda tiesību akta būtībai, kas ir vērsts uz to, lai vispirms apstiprinātu dalībvalstu sadarbību attiecībā uz Savienības patvēruma sistēmas administrēšanu.

44. Manuprāt, šī pārsūdzēšana var attiekties tikai uz regulas izpildi saistībā ar diviem jautājumiem: a) vai ir tādi apstākļi, kas ļauj atspēkot prezumpciju par Savienības sistēmas pamatā esošo pamattiesību ievērošanu, un b) vai Regulā Nr. 343/2003 ir atzītas īpašas tiesības, kas papildina minētās patvēruma tiesības, un attiecīgas to garantijas.

45. Pirmajā gadījumā mēs saskaramies ar tādiem apstākļiem, kādi bija lietā, kurā tika taisīts spriedums apvienotajās lietās *N. S. u.c.* – to es aplūkošu vēlāk, konkrētāk atbildot uz trešo jautājumu. Šajā lietā tiek apšaubīts ar Regulu Nr. 343/2003 izveidotās sistēmas pamats, kas nav nekas cits kā dalībvalstu savstarpēja uzticēšanās attiecībā uz to, ka visās dalībvalstīs tiek izpildīti nosacījumi, kuri nodrošina patvēruma meklētāju pamattiesību pienācīgu ievērošanu¹³.

46. Otrais gadījums, manuprāt, attiecas uz tiesībām, kuras Regulā Nr. 343/2003 patvēruma meklētājam tiek konkrēti piešķirtas procedūrā, kurā tiek noteikta par viņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts. Tās ir tiesības, kas saistītas ar ģimenes atkalapvienošanu (7., 8., 14., 15. pants), nepilngadīgo statusu (6. pants) vai arī ar procedūras īstenošanas ātrumu (katrā gadījumā paredzēto termiņu ievērošana un seku piemērošana; skat., piemēram, 19. panta 4. punktu). Tās visas ir tiesības, kas būtībā pārsniedz dalībvalstu tiesisko stāvokli to attiecību jomā, kuras regulē Regula Nr. 343/2003, un kas piešķir patvēruma meklētājam īpašas un konkrētas subjektīvas tiesības, kuras turklāt vienmēr attiecas uz pamattiesībās aizsargātajām jomām: tiesībām uz ģimenes dzīves neaizskaramību (ESPH 7. un 33. pants), tiesībām uz bērnu aizsardzību (ESPH 24. pants) un tiesībām uz labu pārvaldību

11 — Šajā ziņā skat. spriedumu apvienotajās lietās *N. S. u.c.*, 78.–80. punkts.

12 — Spriedums apvienotajās lietās *N. S. u.c.*, 81.–99. punkts.

13 — Spriedums apvienotajās lietās *N. S. u.c.*, 78.–79. punkts.

(ESPH 41. pants). Galu galā te ir runa nevis par vienkāršām tiesībām uz tādas procedūras pareizu norisi, kurā tiek atrisināti jautājumi, kas galvenokārt skar dalībvalsti, bet gan par tiesībām uz to, ka šo jautājumu risināšanā tiek ievērotas noteiktas tiesības un intereses, kuras ir konkrēto pamattiesību aizsardzības priekšmets.

47. Noslēgumā es ierosinu Tiesai uz pirmo jautājumu atbildēt tādējādi, ka patvēruma meklētājs var izmantot Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu vai pārskatīšanu tikai tālab, lai apstrīdētu regulā noteikto kritēriju piemērošanu, kas vai nu par atbildīgo – kopā ar visiem ar to saistītajiem pienākumiem – nosaka dalībvalsti, kura nevar nodrošināt patvēruma meklētājam attieksmi, kas būtu saderīga ar viņa pamattiesību ievērošanu, vai arī neizpilda atbildīgās dalībvalsts noteikšanas kritērijus, kas ir balstīti uz subjektīvām tiesībām, kuras minētajā regulā ir konkrēti atzītas patvēruma meklētājiem.

48. Ņemot vērā tikai pamatlietā apspriestos lietas apstākļus, uzskatu, ka tādējādi *S. Abdullahi* var apstrīdēt to, ka par dalībvalsti, kas atbildīga par viņas patvēruma pieteikuma izskatīšanu, tika noteikta Ungārija, tikai apgalvojot, ka viņas pārsūtīšana uz šo dalībvalsti nav savienojama ar viņas pamattiesību aizsardzību vai ka Austrijas iestādes nav ievērojušas [atbildīgās dalībvalsts] noteikšanas kritērijus, kas balstīti uz subjektīvajām tiesībām, kuras ir *S. Abdullahi* konkrēti atzītas ar Regulu Nr. 343/2003.

B. Otrais jautājums

49. Ņemot vērā iepriekš minēto, uzskatu, ka atbildēt uz otro *Asylgerichtshof* uzdoto jautājumu nav nozīmes.

50. Tādējādi to, ka Ungārija tika noteikta par atbildīgo dalībvalsti – kas ir *a quo* tiesvedībā apspriestais jautājums –, varētu apstrīdēt, izmantojot Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu, tikai tad, ja tiktu konstatēts, ka Ungārija nevar nodrošināt *S. Abdullahi* pamattiesību aizsardzību vai ka Austrijas iestādes nav piemērojušas regulā noteiktos kritērijus, kas balstīti uz apstākļiem, kas veido patvēruma meklētājas subjektīvās tiesības – tā tas var būt nepilngadīgo gadījumā vai arī gadījumā, ja ir radinieki citās dalībvalstīs.

51. Katrā ziņā par abiem aspektiem ir jālemj iesniedzējtiesai. Šeit ir svarīgi tikai tas, ka, pieņemot par to lēmumu, nav jānosaka, kas ir bijusi “pirmā dalībvalsts”, caur kuru patvēruma meklētājs ieceļojis Savienībā Regulas Nr. 343/2003 izpratnē. Tas ir tāpēc, ka vienīgajām dalībvalstīm, uz kurām attiecināma pārsūdzēšana saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktu, katrā ziņā ir jābūt vai nu Ungārijai (jo tā ir ar pārsūdzēto lēmumu noteiktā [atbildīgā] dalībvalsts) un, iespējams, citām dalībvalstīm, kurās uzturas *S. Abdullahi* ģimenes locekļi, vai arī Austrijai, ja izrādītos, ka ir radies regulas 19. panta 4. punktā paredzētais gadījums (t.i., ja nolemtā pārsūtīšana uz Ungāriju netiktu veikta šajā tiesību normā noteiktajā termiņā).

52. Tādējādi tās dalībvalsts noteikšanai, caur kuru *S. Abdullahi* ir ieceļojusi Savienībā, nav nozīmes. Nevēlos apgalvot, ka, pareizi piemērojot Regulu Nr. 343/2003, katrā ziņā nebūtu piemērojams kritērijs saistībā ar ieceļošanas dalībvalsti. Bet es drīzāk vēlos sacīt, ka arī tad, ja šis kritērijs – pieņemsim – būtu jāpiemēro, skaidrs ir tas, ka, regulu piemērojot nepareizi, netiktu pārkāptas *S. Abdullahi* subjektīvās tiesības, uz ko viņa varētu atsaukties, izmantojot 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu. Kā norādīju, patvēruma meklētājam nav subjektīvu tiesību attiecībā uz visu regulas aspektu pienācīgu piemērošanu, bet tikai uz to konkrēto kritēriju pareizu piemērošanu, kuru pamatā ir regulā konkrēti atzītas subjektīvās tiesības.

53. Taču, ja Tiesa atzītu, ka ir jāsniedz atbilde arī uz otro *Asylgerichtshof* uzdoto jautājumu, es tālāk pakārtoti izteikšu viedokli par šo jautājumu.

54. Ja Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzētajā pārsūdzēšanas procedūrā valsts tiesa varētu pēc būtības pārbaudīt visus administratīvā lēmuma aspektus un tādējādi, piemērojot regulas kritērijus, pati varētu noteikt atbildīgo dalībvalsti, problēma, uz kuru norāda *Asylgerichtshof*, konkrētās lietas apstākļos ir – kā būtu jāinterpretē minētās regulas 10. panta 1. punkts, kurā ir minēts kritērijs par nelikumīgu ieceļošanu, šķērsojot noteiktas dalībvalsts robežu.

55. *Asylgerichtshof* nelūdz Tiesu atrisināt jautājumu par to, vai *S. Abdullahi* ieceļoja Savienībā, šķērsojot tā sauktās “pirmās dalībvalsts” robežu, bet otrā jautājuma pamatā ir pieņēmums, ka pirmā ieceļošana notika, šķērsojot šīs dalībvalsts robežu. Jautājums drīzāk ir par to, vai minētā ieceļošana ir jāuzskata par “atbilstīgu ieceļošanu”, lai piemērotu 10. panta 1. punktā noteikto kritēriju.

56. Saskaņā ar iesniedzējtiesas viedokli – kuram piekrit Austrijas, Grieķijas un Itālijas valdības, kā arī Šveices Konfederācija – “atbilstīga ieceļošana” ir tikai tā ieceļošana, kas notika, šķērsojot “otrās dalībvalsts” (Ungārijas) robežu. Pēc to domām, pirmais *S. Abdullahi* ceļojums uz Eiropas Savienību beidzās, kad viņa izceļoja no “pirmās dalībvalsts” (Grieķijas). Tādējādi otrā ieceļošana, šķērsojot “otrās dalībvalsts” robežu, būtu jauna ceļojuma rezultāts, un tas, viņuprāt, ir vienīgais ceļojums, kuram ir nozīme.

57. Turpretī gan Komisija, gan Apvienotā Karaliste, gan Francijas un Ungārijas valdības, kā arī *S. Abdullahi* apgalvo, ka atbilstīgā ieceļošana ir notikusi, šķērsojot “pirmās dalībvalsts” robežu, īpašu nozīmi piešķirot apstāklim, ka neviens no Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punktā un 16. panta 3. punktā noteiktajiem termiņiem nebija beidzies. Manuprāt, šim faktam ir izšķiroša nozīme, lai atrisinātu šo problēmu.

58. Lai arī iesniedzējtiesa min “divus ceļojumus”, uzskatu, ka, ņemot vērā lietas apstākļus, vajadzētu runāt tikai par vienu ceļojumu.

59. Saskaņā ar *Asylgerichtshof* sniegto informāciju ir skaidrs, ka *S. Abdullahi* ceļojums sākās 2011. gada aprīlī, kad viņa ar lidmašīnu izceļoja no nenoteiktas atrašanās vietas uz Sīriju, un beidzās Austrijā, kurā viņa tika aizturēta un lūdza patvērumu 2011. gada 29. augustā. Tātad, lai nokļūtu Austrijā, viņa sākumā no Sīrijas ieceļoja Turcijā, tad no šīs valsts ar kuģi devās uz Grieķiju, kurā ieceļoja 2011. gada jūlijā, pēc tam turpināja ceļojumu pa autoceļu, šķērsojot Grieķiju, izceļoja no tās un ieceļoja trešajā valstī, tad atkal ieceļoja Savienībā, šķērsojot Ungārijas robežu, un pēc tam nokļuva Austrijā.

60. Manuprāt, neatkarīgi no ģeogrāfiskās sadrumstalotības *S. Abdullahi* ceļojums drīzāk, šķiet, ir vienots un nepārtraukts: no Somālijas (viņas izcelsmes valsts) vai vismaz saskaņā ar apstiprinātu konstatējumu no Sīrijas tas bez pārtraukumiem veda uz Austriju, kurā tas beidzās un kurā viņa faktiski lūdza patvērumu. Maršruta nepārtrauktība un vienotība, manuprāt, izriet no laika aspekta, jo attālums tika veikts ļoti ierobežotā laikā, praktiski tik ilgā laikā, kas nepieciešams, lai sasniegtu galamērķi līdzīgos slepenības apstākļos, kādi bija raksturīgi visam *S. Abdullahi* ceļojumam. Protams, nemaz nav droši, ka *S. Abdullahi* vēlamais galamērķis bija Austrija, kurā viņa tika aizturēta, un, iespējams, viņa vēlējās turpināt savu ceļojumu uz citu dalībvalsti. Bet, manuprāt, nav šaubu par to, ka viņas “galamērķis”, ja tā var sacīt, nebija Grieķija, kurā viņa ieradās 2011. gada jūlijā un no kuras, iespējams, izceļoja jau tajā pašā mēnesī, jo augustā viņa lūdza patvērumu Austrijā pēc tam, kad bija šķērsojusi vairākas trešās valstis, kā arī Ungāriju.

61. Tomēr šai *S. Abdullahi* “ideāla”, ja tā varētu sacīt, ceļojuma nepārtrauktībai ir tikai relatīva nozīme. Svarīgāks ir apstāklis, ka pirmā Savienības dalībvalsts, kurā *S. Abdullahi* ieceļoja, kā pirmā “drošā teritorija” bija Grieķija un ka saskaņā ar Nr. 343/2003 10. panta 1. punktu šī fakta dēļ tai tiek uzlikta atbildība, kas beidzas tikai tad, kad no dienas, kurā minētā nelikumīga ieceļošana ir notikusi, ir apritējuši divpadsmit mēneši.

62. Šajā ziņā jāmin divi apsvērumi. Pirmkārt, ņemot vērā *S. Abdullahi* maršruta nepārtrauktību no viņas izcelsmes vietas uz vietu, kur viņa tika aizturēta un lūdza patvērumu, var saprast, ka, izceļojot no Grieķijas, viņa nevēlējās atstāt Eiropas Savienības teritoriju, bet drīzāk turpināja savu ceļojumu uz citu dalībvalsti. Grieķijas ģeogrāfiskā situācija varēja pamatoti – pārvietošanās viegluma un ekonomijas apsvērumu dēļ – likt izvēlēties maršrutu, kas veda cauri dažām trešajām valstīm, bet, izceļojot no Grieķijas, lai šķērsotu minētās trešās valstis, viņas mērķis nebija, ja varu tā sacīt, atstāt Savienības teritoriju. Mērķis, kuram ir juridiska nozīme, drīzāk bija palikt Savienībā, lai sasniegtu citu dalībvalsti.

63. Otrkārt, pat ja pieņem, ka *S. Abdullahi* “atstāja” Savienības teritoriju, izceļojot no Grieķijas, nevar neņemt vērā to, ka Savienības teritorijas atstāšanai nav tūlītēja ietekme. Tas, manuprāt, izriet no Regulas Nr. 343/2003 16. panta 3. punkta, saskaņā ar kuru dalībvalstu saistības, kas izriet no šajā regulā noteiktās atbildības, “izbeidzas, ja trešās valsts pilsonis [valstspiederīgais] ir atstājis dalībvalstu teritoriju vismaz uz trim mēnešiem”. Ir tiesa, ka minētais noteikums attiecas uz tās dalībvalsts saistībām, kas tika noteikta par atbildīgu saskaņā ar Regulas Nr. 343/2003 kritērijiem. Bet ir arī jāsaprot, ka tas notiek tajā pašā brīdī, kad kompetentā iestāde piemēro šos kritērijus, tādējādi procedūra, kurā tiek noteikta atbildīgā dalībvalsts, nav jāattiecina uz tām dalībvalstīm, attiecībā uz kurām pašā sākumā tiek konstatēts, ka patvēruma meklētājs to teritoriju atstājis uz trīs mēnešu laiku.

64. Katrā ziņā šeit īpaša nozīme ir apstāklim, ka saskaņā ar Regulu Nr. 343/2003 teritorijas *fiziska atstāšana* automātiski nenozīmē *tiesisku norobežošanos* no Savienības, jo patvēruma meklētāja tiesības un palāvība, kuras viņam var būt, ieceļojot Savienībā, saglabājas trīs mēnešus pēc viņa izceļošanas no tās un atkal tiek aktivētas, ja viņš atgriežas Savienībā pirms minētā termiņa beigām. Šajā gadījumā patvēruma meklētāja pēc ieceļošanas Grieķijā atstāja Savienības teritoriju uz laiku, kas nepārsniedza vienu mēnesi, tādējādi šis dalībvalsts atbildība bija spēkā, kad *S. Abdullahi* ieceļoja Ungārijā.

65. Tāpēc es uzskatu, ka pirmās ieceļošanas Savienībā sekas saglabājas trīs mēnešus pēc dalībvalsts teritorijas atstāšanas un, ņemot vērā lietas apstākļus, atbildība gulstas uz “pirmo dalībvalsti”.

C. Trešais jautājums

66. Uzdodot trešo jautājumu, kurā ir atsauce uz spriedumu apvienotajās lietās *N. S. u.c.*, tiek jautāts, cik lielā mērā, ņemot vērā situāciju dalībvalstī, “kuras patvēruma sistēmā ir konstatēti būtiski trūkumi”, ir pienākums to noraidīt kā atbildīgo dalībvalsti, kaut arī tā ir atbildīga saskaņā ar regulas 10. panta 1. punktu.

67. Neskarot interpretācijas grūtības, kas rodas saistībā ar trešā jautājuma formulējumu, uzskatu, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesas paskaidrojumus tās lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, jāsecina, ka tiek jautāts, vai dalībvalsts, kurā ir konstatētas šādas nepilnības, – tikai šī iemesla dēļ vien un principā – ir jānoraida kā iespējamā atbildīgā dalībvalsts, vai arī, gluži pretēji, nosakot to par atbildīgo dalībvalsti atbilstoši Regulai Nr. 343/2003, jāturpina piemērot pārējos regulā noteiktos kritērijus, lai noteiktu citu atbildīgo dalībvalsti.

68. Tāpēc jautājums būtībā ir par to, kā ir jārikojas gadījumā, kad saskaņā ar spriedumu apvienotajās lietās *N. S. u.c.* ir faktiski jānoraida dalībvalsts, kas ir noteikta kā par patvēruma pieteikuma izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts.

69. Tātad tiek jautāts, kā būtu jānosaka cita atbildīgā dalībvalsts pēc tam, kad ir noraidīta dalībvalsts, kura ir atbildīgā dalībvalsts, piemērojot Regulas Nr. 343/2003 kritērijus saskaņā ar spriedumu apvienotajās lietās *N. S. u.c.*

70. Saskaņā ar sprieduma apvienotajās lietās *N. S.* u.c. 107. punktu, “saglabājot tiesības pašai izskatīt Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā paredzēto pieteikumu, nespēja nosūtīt patvēruma meklētāju uz citu Savienības dalībvalsti, kad šī valsts ir noteikta par atbildīgo dalībvalsti saskaņā ar šīs regulas III nodaļas kritērijiem, nosaka dalībvalstij, kurai būtu jāveic šī nosūtīšana, pienākumu turpināt minētās nodaļas kritēriju pārbaudi, lai noskaidrotu, vai *pārējie kritēriji neļauj noteikt citu dalībvalsti par atbildīgu* izskatīt patvēruma pieteikumu”¹⁴.

71. Apzīmējumā “pārējie” ir ietverta visa jēga, jo pašas Regulas Nr. 343/2003 5. panta 1. punktā ir noteikts, ka “kritērijus atbildīgās dalībvalsts noteikšanai piemēro *tādā kārtībā, kādā tie izklāstīti* šajā nodaļā”¹⁵.

72. Ja Austrijas iestādes uzskatīja, ka vispirms ir jāpiemēro Regulas Nr. 343/2003 10. pantā minētais kritērijs (nelikumīga ieceļošana Savienības teritorijā), tas ir tāpēc, ka tās nepiemēroja pirms tam izklāstītos kritērijus (nepilngadība, ģimenes locekļu esamība, uzturēšanās atļaujas esamība); fakts, ka nav iespējams izpildīt šo kritēriju, rada tām pienākumu pārbaudīt, vai ir iespējams piemērot kādu no tam sekojošiem kritērijiem tādā kārtībā, kādā tie ir izklāstīti regulā, un, visbeidzot, ievērot 13. pantā noteikto visu pārējo gadījumu klauzulu, saskaņā ar kuru atbildīgā dalībvalsts ir tā, kurai iesniegts minētais pieteikums.

73. Patiesībā katrs kritērijs ir izsmelts līdz ar tā piemērošanu, jo, piemērojot katru no tiem, parasti tiek noteikta viena atbildīgā dalībvalsts. Tāpēc nav jēgas vēlreiz piemērot kritēriju, atbilstoši kuram tika noteikta dalībvalsts, uz kuru galu galā patvēruma meklētāju nevar nosūtīt, jo, piemērojot šo kritēriju, neizbēgami atkal [par atbildīgu] tiktu noteikta dalībvalsts, kas tika noraidīta. Tāpat būtu neiespējami uzskatīt, ka var piemērot kādu no iepriekš minētajiem kritērijiem, kas netika piemēroti, kad tika secināts, ka attiecīgais kritērijs būs viens no turpmākajiem kritērijiem.

74. Šajā gadījumā un saskaņā ar šo loģiku atliek piemērot tikai tos kritērijus, kas minēti 11. pantā (ieceļošana dalībvalstī, kurā attiecībā uz *S. Abdullahi* ir atcelta prasība par vīzas nepieciešamību) un 12. pantā (patvēruma pieteikums tiek iesniegts dalībvalsts lidostas tranzīta zonā). Ja nav piemērojams neviens no tiem – un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai –, tad būtu jāpiemēro 13. pantā paredzētā visu pārējo gadījumu klauzula, par atbildīgām nosakot Austrijas iestādes. Protams, visi minētie kritēriji ir jāpiemēro, neskarot suverenitātes klauzulas un humānās klauzulas darbību, kas attiecīgi ir ietvertas Regulas Nr. 343/2003 3. panta 2. punktā un 15. panta 1. punktā.

VI. Secinājumi

75. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) patvēruma meklētājs var izmantot Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu vai arī attiecīgā gadījumā pārskatīšanu, lai apstrīdētu vai nu tādu regulas kritēriju piemērošanu, kas [par atbildīgu] nosaka dalībvalsti, kura nav spējīga nodrošināt patvēruma meklētājam attieksmi, kas būtu saderīga ar pamattiesību ievērošanu, vai arī tādu [atbildīgas dalībvalsts] noteikšanas kritēriju nepiemērošanu, kuru pamatā ir subjektīvās tiesības, kas attiecībā uz patvēruma meklētāju ir konkrēti atzītas šajā pašā regulā.

¹⁴ — Mans izcēlums.

¹⁵ — Mans izcēlums.

Pakārtoti, ja Tiesa atzīst, ka, izmantojot Regulas Nr. 343/2003 19. panta 2. punktā paredzēto pārsūdzēšanu, drīkst apstrīdēt jebkuru minētās regulas pārkāpumu:

- 2) Regulas Nr. 343/2003 10. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, ņemot vērā pamatlietā apspriestās lietas apstākļus, atbildība par patvēruma pieteikumu izskatīšanu jāuzņemas dalībvalstij, kurā notika pirmā nelikumīgā ieceļošana;
- 3) valsts tiesas konstatējums, ka pastāv sistēmiskas problēmas patvēruma procedūrā un patvēruma meklētāju uzņemšanas apstākļos konkrētā dalībvalstī, nenozīmē šīs pēdējās dalībvalsts izslēgšanu no Regulā Nr. 343/2003 paredzētās sistēmas tādējādi, ka minētā dalībvalsts *a priori* nebūtu regulas piemērošanas jomā. Minētais konstatējums ietver tikai tādas atbildības izslēgšanu, kas varētu tai tikt noteikta, piemērojot šajā regulā paredzētos kritērijus, kā rezultātā būtu jānosaka cita atbildīgā dalībvalsts, piemērojot kritērijus, kas uzskaitīti pēc sākotnēji piemērota kritērija.